

بسم الله الرحمن الرحيم

سوال و جواب

ترکیه، رژیم یهود و پایگاه‌ها در سوریه

سوال:

وبسایت ترکپرس به تاریخ ۲۰۲۵/۴/۱۴ درباره دلایل اعتراض رژیم یهود به ایجاد یک پایگاه هوایی ترکیه در میدان هوایی "T4" در داخل خاک سوریه گزارشی منتشر کرد و در آن آمده بود که یکی از این دلایل، بُعد نظامی آن است؛ یعنی حضور ترکیه آزادی عمل نیروی هوایی اسرائیل را در آسمان سوریه محدود می‌سازد و نوعی هماهنگی امنیتی را تحمیل می‌کند که تل‌آویو در حال حاضر تمایلی به آن ندارد. از سوی دیگر، روزنامه وال‌ستریٹ ژورنال در تاریخ ۲۰۲۵/۴/۱۲ گزارش داد که ترامپ در دیدار هفته گذشته‌اش با نتانیاو، آمادگی خود را برای میانجی‌گری اعلام کرده و تأکید نموده که به توانایی‌اش در حل اختلافات باور دارد، البته مشروط بر آن‌که دو طرف با عقلانیت برخورد کنند.

آیا موارد ذیل به این معناست که رژیم یهود می‌تواند با وجود توافق میان ترکیه و سوریه مانع حضور نظامی ترکیه در سوریه شود؟ و آیا امریکا در این موضوع نقشی دارد که آمادگی ترامپ برای میانجی‌گری نشانه‌ای از آن باشد؟

جواب:

برای روشن شدن پاسخ، کمی به عقب برمی‌گردیم و نکات زیر را مرور می‌کنیم:

نخست: در جریان سفر نتانیاو به مجارستان، ترامپ او را برای آمدن به امریکا دعوت کرد، که دعوتی قابل‌توجه بود:

1. نتانیاو به تاریخ ۲۰۲۵/۴/۲ به مجارستان سفر کرده بود، سفری که چهار روز ادامه داشت و این نخستین سفر او به یک کشور اروپایی از زمان صدور حکم بازداشتش از سوی دیوان کیفری بین‌المللی در سال گذشته به‌شمار می‌رفت.
2. به‌گونه غیرمعمول ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا، هنگام دیدار نتانیاو و اوربان (نخست‌وزیر مجارستان) در بوداپست با آن دو تماس تلفنی گرفت و از نتانیاو برای دیدار از کاخ سفید دعوت به‌عمل آورد. ترامپ در گفت‌وگو با خبرنگاران در کنار هواپیمای ریاست‌جمهوری بیان کرد که روز پنج‌شنبه با نتانیاو تماس تلفنی داشته و درباره مسائل سیاسی بین‌المللی گفت‌وگو کرده‌اند. او اشاره کرد که نخست‌وزیر اسرائیل ممکن است به‌زودی به امریکا سفر کند. یک مقام اسرائیلی به وبسایت اکسیوس تأیید کرد که ترامپ دعوت‌نامه رسمی برای دیدار نتانیاو از کاخ سفید فرستاده است، اما زمان این دیدار هنوز مشخص نشده است، در حالی که یک مقام امریکایی گفته که این دیدار ممکن است در چند هفته آینده انجام شود. (قاہرۃ الاخباریه، ۲۰۲۵/۴/۴)
3. رژیم یهود از این دعوت شتاب‌زده شگفت‌زده شد، به‌ویژه پس از آن‌که کاخ سفید درخواست به‌تعویق افتادن آن تا بعد از اعیاد یهود را نپذیرفت. در دفتر نخست‌وزیری اسرائیل، بنیامین نتانیاو، نگرانی‌های وجود دارد از آن‌که کاخ سفید بر برگزاری دیدار میان رئیس‌جمهور امریکا، دونالد ترامپ و نتانیاو در روز دوشنبه آینده تأکید کرده، نه پس از عید فصح یهودی که دو هفته بعد است، چنان‌که دفتر نتانیاو می‌خواست. در بیانیه‌ای از دفتر نتانیاو که دیروز منتشر شد، آمده است: او در پی دعوتی که از رئیس‌جمهور امریکا، دونالد ترامپ، دریافت کرده، به واشنگتن خواهد رفت. آن‌ها درباره موضوعاتی چون گمرکات، تلاش برای بازگرداندن گروگان‌ها، روابط اسرائیل و ترکیه، تهدید ایران و مبارزه با دیوان کیفری بین‌المللی گفت‌وگو خواهند کرد. نگرانی در دفتر نتانیاو به‌خاطر اصرار کاخ سفید برای برگزاری دیدار در فردا شدت یافته و احتمال می‌رود که ترامپ، نتانیاو را با موضوع یا موضوعاتی غافلگیر کند که اسرائیل آن را پیش‌بینی نکرده باشد، چنان‌که کانال ۱۲ امروز، یک‌شنبه، گزارش داده است (عرب ۴۸، ۲۰۲۵/۴/۶).
4. نتانیاو مجارستان را ترک کرد و مستقیماً از آن‌جا به واشنگتن رفت، بدون آن‌که به رژیم بازگردد، که این نیز نشانه‌ای دیگر از شتاب‌زدگی است!

دوم: تمام این امور فوری نشان‌دهنده یک موضوع فوری است و با دقت در میان موضوعات اعلام‌شده برای گفت‌وگوی آن‌ها، دست‌کم یک موضوع به‌عنوان انگیزه اصلی این دعوت شتاب‌زده به‌نظر می‌رسد و آن به احتمال زیاد وضعیت در سوریه است، به دلایل زیر:

1. با دقت در سخنان رئیس‌جمهور امریکا، ترامپ، در برابر شمار اندکی از خبرنگاران در جریان دیدارش با نتانیاهو در تاریخ ۲۰۲۵/۴/۷، پس از آن‌که کاخ سفید کنفرانس مطبوعاتی‌ای را که قرار بود پس از دیدار مشترک با نتانیاهو برگزار شود، لغو کرد، درمی‌یابیم که اظهارات او در مورد وضعیت سوریه و رابطه با ترکیه بسیار مثبت بود و درباره رابطه‌اش با رئیس‌جمهور ترکیه، اردوغان و تماس تلفنی میان آن‌ها چنین گفت: «من به رئیس‌جمهور ترکیه، رجب طیب اردوغان، تبریک گفتم. تو کاری را انجام دادی که دیگران در طول دو هزار سال نتوانستند انجام دهند. تو سوریه را گرفتی، با آن‌که در طول تاریخ نام‌های مختلفی داشته. از طریق نماینده‌هایت.» ترامپ ادامه داد: «اردوغان گفت: نه، نه، نه... من نبودم که سوریه را گرفتم، من به او گفتم: این تو بودی، اما خوب لازم نیست این را بپذیری. او هم گفت: خوب، شاید من بودم که گرفتمش.» ترامپ افزود: «اردوغان فردی سرسخت و بسیار باهوش است و کاری را انجام داد که هیچ‌کس قبل از او نتوانسته بود انجام دهد. باید به پیروزی او اذعان کرد.» سپس ترامپ رو به مهمانش، بنیامین نتانیاهو، گفت: «اگر مشکلی با ترکیه داری، فکر می‌کنم می‌توانم آن را حل کنم، البته اگر در خواسته‌هایت منطقی باشی... البته باید منطقی باشی... همه ما باید منطقی باشیم.» (ترک پرس، ۲۰۲۵/۴/۸). او همچنین از رژیم یهود خواست در مسائل مربوط به ترکیه در سوریه با عقلانیت برخورد کند.

2. رژیم یهود چاره‌ای جز تن دادن به این درخواست امریکا نداشت: نخست‌وزیر اسرائیل، بنیامین نتانیاهو، تأکید کرد که تل‌آویو اجازه نخواهد داد سوریه به‌عنوان پایگاهی برای انجام حملات علیه آن استفاده شود و اشاره کرد که روابط با ترکیه زمانی دوستانه بوده ولی اخیراً «رو به وخامت گذاشته است». او پس از دیدار با رئیس‌جمهور امریکا، دونالد ترامپ گفت: «ما درباره وضعیت در سوریه هم صحبت کردیم. زمانی روابط دوستانه‌ای با ترکیه داشتیم، اما این روابط تضعیف شده است.» نتانیاهو افزود: «ما نمی‌خواهیم وضعیتی را ببینیم که دیگران - از جمله ترکیه - از سوریه به‌عنوان پایگاهی برای حمله به اسرائیل استفاده کنند» او ادامه داد: «ما درباره این‌که چگونه می‌توانیم از این درگیری جلوگیری کنیم صحبت کردیم و باور دارم که هیچ مرجعی بهتر از رئیس‌جمهور ایالات متحده برای تحقق این هدف وجود ندارد.» (القدس العربی، ۲۰۲۵/۴/۸)

3. رژیم یهود حملات هوایی شدیدی علیه میدان‌های هوایی سوریه انجام داده بود. شبکه آر.تی در تاریخ ۲۰۲۵/۴/۲ به نقل از بیانیه وزارت خارجه سوریه گزارش داد که نیروهای اسرائیلی در مدت ۳۰ دقیقه حملات هوایی به پنج منطقه مختلف در سراسر کشور انجام دادند که در نتیجه آن، میدان هوایی نظامی حماة تقریباً به‌طور کامل تخریب شد و ده‌ها غیرنظامی و نظامی زخمی شدند. وزارت خارجه سوریه این اقدام را چنین توصیف کرد: «این تشدید بی‌دلیل، تلاشی عمدی برای بی‌ثبات‌سازی سوریه و طولانی‌کردن رنج مردم آن است». این میدان‌های هوایی که در مرکز سوریه قرار دارند، همان‌هایی‌اند که ترکیه طبق توافق با حکومت جدید سوریه، قصد دارد در آن‌ها پایگاه‌های ایجاد کند. وزیر خارجه رژیم یهود، ترکیه را به ایفای «نقش منفی» در سوریه متهم کرد و به رئیس‌دوره انتقالی سوریه، احمد الشرع، هشدار داد که «بهای بسیار سنگینی» خواهد پرداخت اگر اجازه دهد «نیروهای دشمن» وارد کشورش شوند. در حال حاضر، انقره در حال مذاکره برای امضای توافق‌نامه دفاع مشترک با حکومت جدید الشرع است و گزارش‌هایی منتشر شده که نشان می‌دهد ترکیه قصد دارد طی روزهای آینده هواپیماها و سامانه‌های پدافند هوایی را در دو پایگاه هوایی سوری، یعنی T4 و حلب، مستقر کند. برخی تحلیل‌گران میان حملات شدید هوایی اسرائیل به میدان هوایی حماة در این هفته و حملات سبک‌تر به اطراف پایگاه T4 مقایسه کرده‌اند، که این موضوع ممکن است نشانه‌ای باشد از این‌که ترکیه پیشاپیش برخی تجهیزات خود را به آن‌جا منتقل کرده است (بی‌بی‌سی، ۲۰۲۵/۴/۵).

همچنین اخباری مبنی بر کشته‌شدن سه مهندس ترک در میدان هوایی حماة بر اثر حمله رژیم یهود منتشر شد. به‌نقل از منابع نظامی سوری، سه مهندس ترک در حمله هوایی اسرائیل به میدان هوایی حماة در روز چهارشنبه گذشته کشته شدند. این منابع تأکید کردند که این مهندسان در حال نصب تجهیزات فنی در میدان هوایی بودند، از جمله سامانه‌های دفاع هوایی که ترکیه به آن‌جا انتقال داده بود. (ارمنیوز، ۲۰۲۵/۴/۴)

4. به‌نظر می‌رسد که ترکیه از حملات اخیر رژیم یهود، به‌ویژه به میدان‌های هوایی سوریه به‌شدت خشمگین شده و به‌طور فوری با امریکا تماس گرفته تا برای مهار رژیم یهود در سوریه اقدامی صورت گیرد، به‌ویژه آن‌که ترکیه در حال اجرای

مأموریتی در سوریه است که با امریکا روی آن توافق کرده‌اند. به همین دلیل، دعوت شتابزده از نخست‌وزیر رژیم یهود به واشنگتن صورت گرفت و ترامپ از او خواست که اختلافات با ترکیه را با عقلانیت حل کند.

سوم: آنچه نشان می‌دهد که این موضوع، مهم‌ترین و فوری‌ترین محور آن نشست بوده، حجم زیاد دیگر اظهاراتی است که بر این مسئله دلالت دارد.

1. وزیر خارجه ترکیه گفت: «لازم است که امریکا نخست‌وزیر اسرائیل، بنیامین نتانیاهو را تحت کنترل بیاورد و برای او چارچوب مشخصی تعیین کند.» (آنا تولی، ۲۰۲۵/۴/۹)
2. همچنین اعلام شد که گفت‌وگوهای مستقیم و فوری میان رژیم یهود و ترکیه آغاز شده است. شبکه آر. تی به تاریخ ۲۰۲۵/۴/۹ در گزارشی به نقل از اظهارات هاکان فیدان وزیر خارجه ترکیه گفت: به‌منظور جلوگیری از سوءتفاهم در سوریه، در حال برقراری ارتباط مستقیم با اسرائیل هستند. او توضیح داد که رژیم یهود استراتژی‌ای را در پیش گرفته که بر مبنای آن نباید چیزی برای اداره جدید سوریه باقی بماند. وزیر خارجه ترکیه تأکید کرد که باید اشغال سرزمین‌های سوریه توسط اسرائیل پایان یابد و بمباران زیرساخت‌های آن متوقف شود. او خاطرنشان کرد که بی‌ثباتی در کشوری هم‌مرز با ترکیه بر آن اثر منفی گذاشته و به آن آسیب خواهد رساند و هشدار داد که انقاره «نمی‌تواند در برابر این وضعیت خاموش بماند». او افزود: «هیچ قصدی برای ورود به رویارویی یا درگیری با هیچ کشوری در منطقه، از جمله اسرائیل نداریم... ما با اداره جدید سوریه در زمینه امنیتی و مبارزه با تروریسم همکاری می‌کنیم.»
3. خبرگزاری رویترز در هفته گذشته گزارش داد که تیم‌های نظامی ترکیه دست‌کم سه پایگاه هوایی در سوریه را در چارچوب توافق احتمالی دفاع مشترک، برای استقرار نیروهای ترکیه‌ای مورد بررسی قرار داده‌اند، پیش از آن‌که این پایگاه‌ها هدف حملات هوایی رژیم یهود قرار گیرند. فیدان، وزیر خارجه ترکیه، روز چهارشنبه به شبکه سی.ان.ان ترک گفت: «در حالی‌که ما عملیات‌های را در سوریه انجام می‌دهیم، لازم است مکانیزمی وجود داشته باشد تا از درگیری با اسرائیل، که هواپیماهایش در آن منطقه پرواز می‌کنند، جلوگیری شود؛ مشابه مکانیزم‌های که با امریکا و روسیه داریم.» (العربية، ۲۰۲۵/۴/۱۰)
4. یک منبع آگاه سوری در گفت‌وگو با ایندپندنت عربی بیان کرد: «در واقع، گفت‌وگوهای درباره یک توافق‌نامه در جریان است. این توافق‌نامه، توافق‌نامه عدم درگیری است، نه جداسازی درگیری، زیرا اساساً میان ترکیه و اسرائیل در سوریه درگیری‌ای وجود نداشته است. به عبارت دیگر، این توافق‌نامه برای ترسیم مرزها است، به‌گونه‌ای که اگر هواپیماهای اسرائیلی در آسمان سوریه حضور داشته باشند، مسیر آن‌ها اطلاع داده شود.» (ایندپندنت عربی، ۲۰۲۵/۴/۹) یعنی دقیقاً شبیه به توافق پیشین ترکیه با روسیه برای جلوگیری از درگیری میان آن‌ها در سوریه.
5. تمام این موضوعات از طریق اظهارات مقام‌های ترکیه روشن می‌شود، چنان‌که روزنامه الشرق الأوسط به تاریخ ۲۰۲۵/۴/۱۳ گزارش داد: ترکیه تأیید کرد که گفت‌وگوهای فنی خود را با اسرائیل برای دستیابی به سازوکاری به‌منظور کاهش تنش، تعیین قواعد درگیری و جلوگیری از وقوع حوادث یا برخورد در خاک سوریه ادامه خواهد داد. وزیر خارجه ترکیه گفت که کشورش خواهان تحقق ثبات در سوریه است و می‌کوشد از هرگونه تحریک و درگیری با هر کشوری در داخل سوریه دوری کند. دو هیئت – یکی از ترکیه و دیگری از اسرائیل – روز چهارشنبه گذشته در باکو، پایتخت آذربایجان، دیدار کردند. این گفت‌وگوها به هدف جلوگیری از وقوع حادثه یا برخورد در سوریه انجام شد، پس از آن‌که تنش‌ها در دو هفته گذشته افزایش یافته بود. (الشرق الأوسط، ۲۰۲۵/۴/۱۳)
6. الجزیره به تاریخ ۲۰۲۵/۴/۱۴ به نقل از گزارشی از نویسنده اندریا موراتوری که در وبسایت ایتالیایی این‌ساید‌اور منتشر شده نوشت: ترکیه نقش محوری برای اداره جدید امریکا دارد و به‌عنوان پل ارتباطی برای حل بسیاری از مسائل داغ در خاورمیانه و سایر مناطق جهان عمل می‌کند، آن‌هم پس از سال‌ها تنش که با اداره قبلی داشت. نویسنده در گزارش خود آورده که رئیس‌جمهور امریکا، دونالد ترامپ، بارها تحسین خود را از شخصیت و مهارت سیاسی رئیس‌جمهور ترکیه، رجب طیب اردوغان، ابراز داشته و از آغاز دوره دوم ریاست‌جمهوری‌اش، نشانه‌های روشنی از تمایل برای همکاری با او در حل شماری از پرونده‌ها فرستاده است. (الجزیره، ۲۰۲۵/۴/۱۴) تمام این‌ها نشان می‌دهد که امریکا با رژیم یهود (دشمن) و دولت ترکیه (هم‌پیمان) به‌گونه‌ای رفتار می‌کند که هر دو را هم‌زمان در محور منافع خود نگه داشته و روابط بین آن‌ها را به‌نفع خودش مدیریت می‌نماید.

چهارم: واقعاً دردناک است که امروز امور سرزمین‌های ما را امریکا آن‌گونه که می‌خواهد مدیریت می‌کند و اولویت منطقه را به رژیم یهود می‌دهد، رژیمی که سرزمین مبارک، سرزمین اسراء و معراج فلسطین را غصب کرده است؛ در حالی‌که حاکمان سرزمین‌های مسلمان کاملاً در اختیار امریکا قرار دارند. حتی سرزمین خلافت، سرزمین آخرین دولت آن، دولت

عثمانی، که وقتی یهودیان می‌خواستند در سرزمین مبارک جای پای خود پیدا کنند و حاضر بودند در مقابل آن میلیون‌ها سکه طلا بپردازند، اما خلیفه با صراحت آن‌ها را رد کرد و گفت: «فلسطین ملک شخصی من نیست بلکه متعلق به امت اسلامی است و مردم من در راه این سرزمین جهاد کرده و آن را با خون‌شان آبیاری کرده‌اند. یهودیان میلیون‌ها سرمایه خود را برای خود نگه دارند و اگر روزی خلافت پارچه‌پارچه شود، آن‌گاه خواهند توانست فلسطین را بدون پرداخت هیچ هزینه‌ای تصاحب کنند» و همین‌گونه هم شد!

امروز ترکیه، پس از فروپاشی خلافت عثمانی، از سوی رژیم یهود از داشتن یک پایگاه نظامی در سوریه منع می‌شود، حتی پس از آن‌که نظام سوری با آن موافقت کرده است...! این است وضعیت مسلمانان پس از نابودی خلافت... و این فاجعه‌ای بزرگ است! بی‌شک که قدرت و عزت مسلمانان در خلافت‌شان نهفته است و حزب‌التحریر که پیشوای راست‌گوست، قدرتمندان سرزمین‌های اسلامی را به نصرت خود برای از سرگیری زندگی اسلامی در زمین از راه برپایی دوباره خلافت فرا می‌خواند و آن‌گاه عزت مسلمانان باز خواهد گشت، چنان‌که الله سبحانه و تعالی فرموده است:

﴿يَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ (٤) بَنَصَّرَ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾

ترجمه: و در آن روز، مؤمنان به نصرت الله سبحانه و تعالی شادمان می‌شوند. الله سبحانه و تعالی هر که را بخواهد نصرت می‌دهد و اوست شکست‌ناپذیر مهربان.

مترجم: احمدصادق امین

هجدهم شوال ۱۴۴۶ ه.ق

برابر با ۲۵/۴/۱۴۰۲ م